

De Love, der blev fremsat i 50erne og 60erne, blev gennemført, og de betød baade en Udvidelse af Folkeskolen og en forøget Indflydelse fra Folkets Side over denne. Derimod blev de Lovforslag, der blev fremsat i 70erne og 80erne, ikke gennemført, og det Lovforslag, der blev fremsat i 90erne, naaede først i 1899 at blive gennemført. Men om den Skolelov, der da blev gennemført, udtalte selv Flertallet i Folketinget kun faa Aar efter i en Betænkning til Forslaget til Skoleloven af 1904, at Loven af 1899 „klogelig“ var gaaet udenom alle de store Skolestridsspørgsmaal. Denne „Klogskab“ blev desværre ogsaa fortsat i 1904. Min Partifælle, Socialdemokratiets kløge og varmhjertede Forkæmper for Folkeskolen i over en Menneskealder, K. M. Klausen, udtalte allerede straks ved Lovens Vedtagelse: Det er ingen Skolelov, det er en Lærerlønningslov. I 1907 foreslaas der atter en Lov om Skolevæsenet. Den betegner sig imidlertid allerede i sin Titel som værende det, den var, en *Lønningslov*. Den gennemførtes i 1908 og gjorde Ende paa en ligefrem Nødstilstand mellem Lærerne, men den tilfredsstillede ikke og kunde naturligvis ikke tilfredsstille Kravet om en *Skolereform*.

Allerede i 1906 var der fra vort Partis Side stillet et Forslag til Beslutning i Folketinget om Nedsættelse af en Skolekommission, der skulde tage 3 Ting under Overvejelse: en Forbedring af Lærerlønningerne, en Forbedring af Skoletilsynet og en forbedret Læreruddannelse. Og i Sommeren 1907 havde det store Skolemøde her i København opstillet de samme 3 Krav, Lærerlønningernes Forbedring, Læreruddannelsens Forbedring og Skoletilsynets Omdannelse. Ved den Lov, jeg lige har omtalt, og som blev vedtaget i 1908, blev altsaa det ene af disse Krav opfyldt, en Forbedring af Lærerlønningerne, men det havde heller ikke været forgæves at rejse Kravet om de to andre Ting. I 1909 blev der nedsat en Kommission til Udarbejdelse af et Forslag om Skolens Tilsyn, og samme Aar forelagde daværende Undervisningsminister Enevold Sørensen et Forslag til Lov om Læreruddannelsen. Intet af disse Forslag resulterede imidlertid i Love. Jeg skal senere omtale Forslaget til Lov om Læreruddannelse. Her skal jeg blot kort minde om, hvorledes det gik med det Lovforslag, der blev udarbejdet af den i 1909 nedsatte Kommission. I Foraaret 1911 var Kommissionen færdig med Forslaget til en ny Tilsynslov, og ved en Forespørgsel fra Venstres Side her i Folketinget blev der givet

den daværende Undervisningsminister Appel Lejlighed til at fremsætte sine Tanker om Lovforslaget, og han udtalte her uforbeholdent: „Jeg tror, Folkeskolen trænger til en Fornyelse, naar Talen er om Tilsynet“. I Sommerens Løb var der over hele Landet store Debatter om dette Forslag, og i Efteraaret forelagdes Forslaget. Det blev vedtaget i stærkt ændret Skikkelse — hvad jeg senere skal vende tilbage til — her i Folketinget og gik herfra over til Landstinget, hvor det dog kun fik en første Behandling i Foraaret 1912. Jeg gør imidlertid opmærksom paa, hvad der ikke er omtalt i Bemærkningerne til nærværende Lovforslag, at Tilsynsforslaget kom til Behandling igen i Samlingen 1912—13, og at det endte med Henvisning til et Fællesudvalg, fra hvilket der dog ikke foreligger mindste Efterretning.

Saa kom imidlertid Krigen, og først da den var forbi, trængte atter Kravet om Skolereformer sig paa. I 1919 fik Lærerne paa ny en Lønningslov, og samme Aar blev den store Skolekommission under Forsæde af K. M. Klausen nedsat. I 1923 forelaa dens Betænkning med 18 Lovforslag, og det er to af disse 18 Lovforslag, jeg her har den Ære at forelægge Folketinget. At det er blevet Lovforslaget om Tilsynet og Lovforslaget om Lærernes Uddannelse, der først fremsættes, er saare naturligt. Ved Lønningslovene var der skabt bedre Kaar for Folkeskolens Lærere. Det maatte være det første, der skete. Det maatte ske ikke bare for at gøre Ende paa den Nødstilstand, hvori Lærerstanden var nedsunken, men ogsaa for at henlede Ungdommens Blik mod Folkeskolens Gerning, at Samfundet her havde skabt en smuk og værdsat Livsstilling. Da dette var gennemført, maatte det næste naturligt blive at skabe en Forbindelse mellem Skolen og Lærerne, der nu ikke længere økonomisk var stedt i Nød, og at bringe dem i Forbindelse, i nær og inderlig Forbindelse, med Befolkningen, med Forældrene. Og det andet Maal maatte ganske naturligt være det at give den Ungdom, der nu rettede sit Blik mod Skolens Gerning, en saadan Uddannelse, at den med større Dygtighed og større Modenhed kunde gaa ind til denne Gerning. Alle disse tre Ting i Forening er netop Forudsætningen for, at der i Befolkningen kan blive den bevidste Kærlighed til Folkeskolen og den Offervillighed overfor Folkeskolen, som er nødvendig, for at denne kan føres frem til et højere Stade, saaledes at Folkeskolen kan blive den fælles Skole, hvortil alle Forældre med Glæde sender deres Børn. Alle-